

Виходить у Львові
щодня (крім неділей і
гр. кат. свят) о 5-й
годині по полудні.

РЕДАКЦІЯ і
Адміністрація: уліця
Чарнецького ч. 10.

ПИСЬМА приймають
ся лиш франковані.

РУКОПИСИ
вертають ся лиш на
окреме жаданє і за ало-
женєм оплати пошт.

РЕКЛЯМАЦІЇ
незаночатані вільні від
оплати поштової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Газети Львівської“.

Передплата у Львові
в бюрі днівників па-
саж Гавсмана 9 і в ц.к.
Староствах на про-
вінції:

на цілий рік К 4-80
на пів року К 2-40
на чверть року К 1-20
місячно . . . К—40
Поодинокє число 2 с.

3 поштовою пе-
ресилкою:

на цілий рік К 10-80
на пів року К 5-40
на чверть р. К 2-70
місячно . . . К —90
Поодинокє число 6 с.

Вісти політичні.

Справи парламентарні. — Сербський торговель-
ний договір. — З Угорщини. — Извольський
в Парижі.

Для 17 с. м. — як пише віденський „Frem-
denblatt“ — відбула ся у дра Козаловского кон-
ференція між польськими і німецькими послами.
Із сторони Німців були: Доберніґ, др. Лехер,
др. Редліх, др. Штайнер, др. Сильвестер і др.
Урбан. З польських послів явили ся: презес
польского Кола др. Гломбинський, др. Левен-
штайн, др. Колішер, др. Гурский і ин. Пред-
метом розмови була справа будови каналів.
Польські послы пояснили німецьким товаришам
становище, яке займають в тій справі і при-
чини, які їх приневолюють так, а не инакше
поступати. З тих поясненє виходило перед
усім, що Поляки відкидають всяке відшкодо-
ване, а домагають ся рішучо будови доріг
водних.

З німецької сторони відповіджено, що ні-
мецькі послы зовсім не хотять усувати ся від
рішення справи будови каналів, але конечна річ
насамперед з цілою ясностію обговорити справу
в палаті послів і в покликаний до того парла-

ментарній комісії, заки буде можна приступи-
ти до розпочатя будови. Очевидно повинно ся
з одної сторони добре розслідити фінансову
спроможність держави, а з другої поплатність
каналів.

Також давнє junctum між будовою кана-
лів а альпейських залізниць було предметом
виміни гадок обох сторін. Альпейські послы
вказували на то, що альпейські залізниці мають
перед усім на цілі скорє получене австрійських
країв в Адриїських морем, отже альпейські зе-
лізниці приносять користь і тим краям, котрі
лежать на півночі. Вирочім не всі альпейські
краї тягнуть з тих залізниць пожиток, н. пр.
Тироль і Стирія нічого на тім не зискали, бо
ті шляхи не переходять тамтуди. Можна отже
казати, що будову альпейських залізниць рішив
вагляд на користь країв положених на північ
від Дунаю, отже Чехії, Морави і Галичини.

В справі же будови каналів, альпейські
краї були би ще менше від інших інтересовані
в тім, аби висказати в парламенті свої бажаня
що до водної господарки. В тих краях з вдо-
воленєм прийнято би утворене окремої комісії
для водної господарки.

Конференція покінчила ся по годині 11
перед полуднем.

Дальших приватних конференцій в тій
справі імовірно не буде.

Комісія правнича австрійської палати
послів відбула послідніми днями кілька засі-
дань під проводом пос. Ніцшого і після рефе-
рату п. Віттека приймила 22 параграфів пер-
шого розділу проєкту закона о асекураційних
умовах без зміни. Той проєкт палата панів вже
ухвалила.

З Відня доносять: Позаяк на посліднім
засіданню палати послів піднесено з міродатної
сторони, що введене в житє сербского торго-
вельного договору може послідувати на під-
ставі уюновласнюючої ухвали, прийнятої пар-
ляментом, а позаяк можна надіятися, що той
договор в пайблизшім часі буде полагоджений
в угорскім соїмі і сербській скупштині, проте
введене в житє договору в Австрії наступить
дня 1 січня 1911.

Угорський президент міністрів ґр. Кін-
Гедерварі був в неділю перед полуднем у
Найясп. Пана на окремії аудієнції і здав
справу о політичних подіях послідних днів.
Відтак конферував ґр. Кін-Гедерварі з адміра-
лом Монтекукколі. Вечером відїхав угорський
президент міністрів до Будапешту.

Угорський соїм радив на суботнішнім
засіданню над торговельним договором з Сер-
бією. На вчерашнім засіданню того соїму вне-
сено 6-тижневу провізорию банкового привілею.
Новоименований російський амбасадор в

ДЕЩО З ТЕХНІКИ.

(Написав — К. Вербин).

(Дальше).

Винаходом електричного дальновиди зай-
мав ся дальше якийсь Бронк, котрий придумав
бути такий прилад, котрий за помочию сочки
ловив образ і пускав его на плити з многими
селеновими кліточками; від тих кліток мали
іти до якогось електро-магнета а звідси даль-
ше. Та й з сего винаходу не було нічого; він
остав ся лиш на папери.

З початком сего столітя придумав був
якийсь Люкс, родом з Баварії, подібний при-
лад як Бронка. І в сім приладі мала т. зв.
збираюча сочка кидати образ на селенові пли-
точки, котрі знов мали той образ передавати
на кінцевій стації білими точечками, що мали
сполучити ся на кінцевій плиті в один образ.
Але остаточно й Люкс не винайшов ніякого
способу, як би можна образи в одній хвили
передавати на велику віддачу. Від тої пори не
було вже нічого чувати про електричні даль-
новиди, аж пішла чутка про згаданого росій-
ского професора.

Не перечимо, що остаточно колись може
таким удасть ся винайти електричний дальновид,
лиш він певно не буде такий, щоби ним можна
заглядати в кождий кутик: до театру і каварні,
до канцелярії російского чиновника і до пори

злотія та видіти, що там робить ся. Про еле-
ктричний дальновид може бути лиш тоді бесіда,
коли кінцева его стація буде ловити образ
і посилати его або дротом або й без дроту до
другої стації, котра его буде відбирати, подібно
як одна телеграфічна або телефонічна стація
ловить чи то письмо чи голос і передає его
другій стації або як телеграф без дрота ловить
і пересилає телеграми воздухом. Щоби же
якийсь дальновид хоч би й електричний сам
один міг подібно як астрономічні дальновиди
ловити образи, заслонені мурами і горами та
передавати їх людському оку, се єсть виключене,
хйба що хтось хоче вірити в такі ясновиді,
як тотя Япанка Мібуке в Токію, про котру
розписують ся тепер газети і кажуть, що она
може не лиш відчитати виписанє назвиско на
білеті схованім в скринку але може навіть
в утробі матери розпізнати, чи на свѣт прийде
хлопцятко чи дівчатко.

Але вернім ще до телефонів. Винахід
телефону єсть дуже недавний, а як велику
ролю зачав він вже грати в нашім житю су-
спільнім, покажуть слідуєчі числа урядового
обчислення лиш в одних Сполучених Державах
північної Америки. В 1907 р. було там розтяг-
нених около 21 міліонів кілометрів телефоніч-
них дротів, на котрих переведено більше як
11 міліярдів розмов. В 1880 р. було там всего
лиш 55.000 кілоом. дротів, а в 1890 р. ще лиш
370.000 кілоом. При передпосліднім обчисленю
перед пяти роками, отже в 1902 р. було вже
8 міліонів кілометрів, а за пять літ число се
збільшило ся о 13 міліонів. Чи за дальших

пять літ отже в 1912 р. число се збільшиться
в такім самім відношеню, трудно припустити,
бо вже тепер сїть телефонічна єсть так велика,
що відповідає всім вимогам.

Число апаратів телефонічних виносило в
1880 р. кругло 54.000 штук, в 1890 р. вже
234.000, в 1902 р. 2 і одна третина міліонів, а
в 1907 р. около 6 міліонів. Кошти телефонів
в 1907 р. обчислюють на 960 міліонів корон.
Доходи товариства телефонних в тім самім часі
виносили лиш в самих містах 900 міл. кор.

Найбільше послугують ся телефонами за-
хідні удільні держави, бо на своїх 540.000 апа-
ратах розмавляли тільки разів, що ньюоркська
державна на своїх 686.000 дальномовах. Най-
більше апаратів має північно-західна держава
Вашінгтон, де на 1000 жителів припадає 142
дальномовів; там і найбільше веда ся розмова
телефонами 326 на одного жителя, з чого ви-
ходить, що там кождий житель бодай раз на
день телефоном розмавляє. Найменше люблять
розмавляти телефоном в полудневій Кароліні,
де на одного жителя припадає в році всего
лиш 40 розмов. Сі числа однак не суть зовсім
докладні, бо тут невчислені тисячі а тисячі
телефонів по приватних домах, по готелях,
клубах, бюрах і домах торгових, де телефони
служать лиш до домашнього ужитку.

Не мало характеристичні ще й слідуєчі
числа. В списі телефонів в Нью-Йорці перед
трицятьма літами було всего лиш 252 імен; ни-
ні спис імен займає 800 сторін бигого друку.
Місто мало тоді лиш одну централю, нині має
їх 85 з 5000 телефоністками. Один будинок

Парижі, Ізвольський, прибув до Парижа скорше, як єго там надіяли ся і обіймив урядоване. В неділю приймив єго на авдієнції президент республіки Фаллієр. При тій нагоді як Фаллієр так і Ізвольський виголосили бесіди, в котрих піднесено, що обі союзні держави і на даліше будуть удержувати ті відносини, аби удержати і скріпити загальний мир.

Siccle витаючи Ізвольського, пише, що Ізвольський обіймає становище російського амбасадора в Парижі в критичній хвили для француско-російського союзу. Не досить супротив рішучої заяви німецького канцлера в парламенті помістити статтю в „Новім Времени“ або оголосити інтерв'ю з російським міністром справ заграничних. Коли впевнення деяких дипломатів, що Росія не розлізне європейської війни, відповідають поглядам пануючим в Петербурзі, то союз не має вартості, як то вже показало ся в часі російсько-япанської війни. Франція була би ліпше зробила, коли би замість містити свої капітали в будову російських залізниць, була їх ужила на побільшене своїх збройних сил. Siccle висказує вкінці надію, що Ізвольський зуміє розвільти проявляючі ся у Франції сумніви що до вартості союзу з Росією.

Н О В И Н К И.

Львів, дня 20-го грудня 1910.

— Іменования. П. Міністер торговлі іменував управителя поштового, Макс. Дидушинського в Горлицях, віцедиректором уряду поштового у Львові, а контролера поштового Брон. Смоляня у Львові старшим контролером поштовим в Дрогобичі. — П. Міністер скарбу іменував конциписта скарбового, дра Вікт. Мікуліцького, комісарем скарбовим.

— Цісар а діти. Є. В. Цісар взяв оногоди участь в торжестві „Ялишки“ устроєнім у Відні в ратуші для бідних дітей. Обдаровано 1600 дітей. Присутні були на тім торжестві Архієп. Райнер, Леопольд Сальватор і протекторка станиці ошкі над дітьми, Архієп. Марія Йосифа. Цісар на про-

мову представителя товариства відповів коротко, желяючи товариству дальшого розвитку.

— 3 залізниці. З днем 1 січня 1911 отвірє ся на шляху Ярослав-Сокаль поміж станицями Горинець і Верхрата пристанок особовий Девятир для руху особового і пакункового. Продаж білетів відбуває ся на пристанку. Пакунки приймає керманич поїзду на оплатою належності в місці призначення. По відбір пакунків наданих до пристанка Девятир належить після постанов §. 34 II регуляміну руху, зголосити ся зараз по приїзді до керманича поїзду.

Час відїзду поїздів задержуючих ся на тім пристанку подано в дотичнім оголошенню.

— Жертва львівського злодія. В суботу вечером хогіли яєісь два злодії вкраси постав сукна з воза Янка Гарасима. Коли Гарасим відігнав злодіїв від воза, один з них прискочивши до него, пхнув єго ножем в ліву грудь в такою силою, що він бив ся аж до легких. Поготівля ратункова відвезла Гарасима до шпиталю.

— 3 Черновець доносять: Міністерство просвіти системізувало на богословськйм відділі черновецького університету нову доцентуру з рускою мовою викладовою з початком біжучого семестру. Є се доцентура катехитики, котру займав довгі часи архимандрит Стефанелі, викладаючи очевидно по румунськи. По єго спенсионованю професорська колегія поручила суплентуру катехитики пр.ф. Тарнавському, що так само викладав по румунськи. Тепер міністерство просвіти повірило суплентуру новосистемізуваної рускої доцентури пр.ф. Єремійчукови (що викладає инший предмет), аж до того часу, коли знайде ся відповідна учительська сила.

— В Глушім відбудуть ся дня 23 грудня 1910 р загальні збори Новітнього товариства кредитового господарского „Народний Дім“ стоваришєня зареєстрованого з обмеженою порукою о год. 1 по полудни, коли буде приписане статутом число члєвів — а коли ні, то о год. 2 без згляду на сількість члєвів. Збори відбудуть ся в льокалі тогож товариства.

— Дрібні вісті. В наслідок того що насил осунув ся, здержано з днем 19 с. м. рух товаровий на льокалі залізницї Львів-Підгайці між станицями Вовків Бережани. — Хорай на умі Федько Марков з Камінки струмилової, котрого везли в понеділок до заведеня бжевільських на Кульнаркові викликав на ул. Городецькій величезну авіатуру і аж поліціяні зусів помочи відставити єго на місце призначеня. — Служниця Анна Степенка, літ 25, котру бив ві службодавець, кинулась

з першого поверху дому ч. 9 при ул. Полтви на землю і потовкла ся дуже тяжко. — Жандармерія арештувала на Замарстинові Йоська Вайбіра і Ст. Понтка, котрі займали ся торгівлею живим товаром. — До траєіки Фані Гаязової при ул. Городецькій ч. 72 добули ся оногоди вночі злодії і забрали багато тютюну, цигар, значків поштових і готівку, а крім того золотий годинник і білет наробили шкоди на звиш 1000 К.

— Битва з розбишаками в Лодзі. Минулого четверга о 6 год. 45 мін. рано на станиці в Лодзі (промислове місто варшавської губернії в Росії) перед відїздом поїзду до Варшави побачили агенти охрани 5 підозріних людей, котрі стояли при касі і хотіли купити білєти. Серед тих людей пізнали агенти знаного їм розбишака Длужевського, котрого хотіли арештувати. Підійшовши до него, поліціяні і двоє агентів казали єму піднести руки до гори, що він і зробив без опору, але в тій хвили зачав значно покашлювати. На той знак роздали ся з ріжних сторін присінка на двірці вистріли з револьверів. То стріляли — як опісля показало ся — товариші Длужевського. Користаючи з того заклоту, який зробив ся серед члєнів засаджєних, Длужевський вирвав ся з рук арєнтів і пустив ся втікати. Тоді агент охрани Борковский стріляв за ним, але не поцілів а сам діставши кілька куль, погіб на місці.

В тій хвили в буфеті П. клєси пив чай хорунжий 15 полку гренадієрів, Михайло Гаврилов, котрий прибув там з рекрутами. Гаврилов, думаючи, що то може серед рекрутів пришло до якогось заворушєня, добувши шаблє, вибіг до присінка, де поділений кількома кулями погіб на місці. Старший жандарм добув револьвера і хотів стріляти до розбишаків, але і єго зранив хтось в бік і в руки. Так само зранили кулі несподівано машиніста, Якова Розмисловича, котрий ішов на службу, а пасажира Давида Шварца убили на місці.

Вистріли на двірці викликали нечуваний переполох. Пасажирі лягали на землю, щоби в той спосіб забезпечити ся від літаючих куль у воздуху. Розбишаки користаючи із загального заклоту і гуєтої мраки, пустились втікати. Завизвана поліція і войско окружили дворець і перевели ревизию всіх пасажирів. Арештовано 12 підозріних осіб. Поїзд відїхав до Варшави з одногодинним опізнєням.

— Катастрофа в наслідок вибуху газу і динаміту. Піпінші дєвєші принєсли вість про

Годзон Терміналь має більше учасників телефонних як Греція і Болгарія разом. Найспокійніший час єсть межі 3 а 4 год. рано, коли то буває на мінуту не більше як 10 розмов. Межі 5 а 6 год. рано розмавляє в Нью-Йорці вже 2000 людей, в пів години опісля вже два рази тільки. Межі 7 а 8 годиною не дають 25.000 людей спокою при сніданку другим 25.000, межі 10 а 11 год. 150.000, межі 11 а 12 аж 180.000 людей і число розмавляючих доходить сям до найбільшої висоти.

Літаючі люди не належать вже тепі до байки як тоті чарівницї у нас, що колись на кочєргах вилїтали коминами на „лису гору“ або як той грецький Ікар син Дедала, що втік на крилах з пер з оєрова Крєти до Греції і утопив ся в морі. Правда, що й тепішні літаючі люди топлять ся в морі і забувають ся на смерть, але они таки дійсно літають і може вже недалекий час, коли у воздуху будемо так безпечно літати, як їздимо залізницею по землі, хоч очевидно як тут так і там не обїдєсь без малих і великих катастроф. Ввиду такого поступу в штуці літання не відрічи будє пригадати, хто перший з людей зачав літати.

Поминувши згаданого Ікара, котрого треба уважати за першого авіятика або летуна, все одно чи він був дійсно на світі, чи належить лиш до байки, перше літання відбувало ся бальоном а першим чоловіком, що підніс ся бальоном у воздух, був французький апікар Пілятр де Розіє, котрий бальоном Монгольфєра дня 15. жовтня 1783 р. підняв ся у воздух 27 метрів високо і держав ся у тій висоті че-

рез 4 і пів мінути. Перед тим однак відбували ся проби з пусканєм бальона у воздух а для більшого досвідчу привязувано і звїрята до него. Про одну з таких перших проб розповідає очевидець Ріварель в недавно віднайденім листі з 1783 р.:

„Вчера устроїв король для євого двора видовище воздушного бальона і був сам при тім. Явили ся також репрезєнтанти академії наук а збіговиско цікавої товни було величєзє. Машина представляла дійсно величавий вид. Пєан де Монгольфєє казав єї зробити із шовку і помастити оливою. Бальон той мав вид подовгастой кулі, був 60 стіп високий а в промірі мав 40 стіп і кінчив ся в долині шийкою, котра мала в обємі 36 стіп. Під тим отвором запалили вожку солому, щоби було богато диму а бальон обнимали шнури, котрі надавали єму твердості а дим мїг лиш крізь шийку вхєдити. Небавком здула ся ціла величєзна маса і мов би величєзна баня підняла ся виєше як вершок верзальського замку. Наконець дали знак і бальон підняв ся із землі в гору серед невтохлючих криків урадованої публики. Він держав ся яких дві мінути у висоті 200 стіп а тогата вислєча у воздуху маса зробила на всіх видцїв величєзне вражєня.

„Але небавком почав бальон поволи спадати і занєсєний вітром, спустив ся на землю може пів години дороги від Верзалю. Машина тогата важила 700 фунтів і могла 400 фунтів двигнути. На нєї поклали вівцю а в клітці завієшеній на шийці була пара курий. Крім того до тої шийки причєпили ще значний тягар, щоби бальон держав ся зовсєм простовисно, отвором в долину і не перехилив ся на бік. П. Монгольфєє не замкнув долїшнього отвору

а хоч дим ішов все в гору, то таки боками вихєдив з бальона. То як і холод в горі причєпили ся, що бальон борзо остудив ся. Зєвїрятам на бальоні було зовсєм добре; они навіть не перєставали їєти, коли піднимали ся в гору.

„З тої проби вихєдить, що дим не може бальон дуже високо підєсти і що чоловік навіть там високо в горі, куди машина могла нас занєсти, може дихати і що о подорожниках не можна побоювати ся, бо бальон не може лиш будє поволи спускати ся, так, що можна би тогату величєзну масу зловити на підєставлєні руки. По тім всєм будє можна дивувати ся, що не подаю нам нїякої звістки про славу тогата п. де Монгольфєєра. Про него суть двоєкі погляди. Тоті, що ним погорджають, кажуть, що то чоловік, котрий не знає нї геометрії, нї механіки і хємії. Они такі люте, що кажуть, що той чоловік доконав лиш случайно „брутального діла фізики“; але ті, що єго подивляють, доказують, що який би він і не був, а мимо того він щось винайшов, і що з него будуть так само собі глузувати як колись з Колумба. Після мого погляду слава п. де Монгольфєєра будє рости в міру того, як будє збільшати ся пожиточність єго винаходу“.

Автор того листу докоряє ще при кінці Монгольфєєрови, що він замість самому підняти ся у воздух, вислав вівцю робити дослєди в горі у воздуху.

(Дальше будє).

Телефон 452.

Телефон 452.

Містове бюро
" **Ц. К. ЗЕЛІЗНИЦЬ ДЕРЖАВ.**
у Львові пасаж Гавсман ч. 9

В И Д А Е

Білет складані комбіновано - окружні до всіх і зі всіх значніших місцевостей Європи важні 60, 90 і 120 днів.

Білет складані в однім напрямі на німецьких залізницях, важні 45 днів.

Білет картонові, звичайні, до всіх станцій в краю і за границею.

Асигнати

на місця в спальних вагонах.

Продаж вояких розкладів їзди і провідників.

Замовлені білети на провінцію висилають ся за поштовою післяплатою або за посередництвом дотичної залізничної станції.

При замовленю складаного білету треба надіслати 5 корон задатку і подати день, від котрого білет має бути важним.

Телеграфічна адреса: Stadtbureau, Львів.